

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ - Λουκ. 19, 1-10 (22/1/2017)

Ο «αμαρτωλός» Ζακχαίος

Από τις πλέον γνωστές και διδακτικές διηγήσεις της Αγίας Γραφής είναι η ιστορία της μεταστροφής και σωτηρίας του Ζακχαίου, που ακούσαμε στο σημερινό Ευαγγελικό ανάγνωσμα, αγαπητοί μου. Επρόκειτο για πρόσωπο μισητό μεταξύ των συμπολιτών του, καθότι ήταν τελώνης, είχε θέσει δηλ. τον εαυτό του στην υπηρεσία των Ρωμαίων κατακτητών για την είσπραξη των φόρων. Από την δραστηριότητά του αυτή είχε αποκομίσει τεράστια οικονομικά οφέλη, εις βάρος πολλών συμπατριωτών του, τους οποίους είχε αδικήσει. Φαίνεται, όμως, ότι η διαφθορά δεν τον είχε καταβάλει ολοκληρωτικά. Υπήρχαν μέσα του δυνάμεις αυτοελέγχου και αυτομεμψίας. Γι' αυτό, όταν ο Ιησούς εισήλθε στην Ιεριχώ, έκανε τα πάντα για να Τον αντικρίσει, να Τον συναντήσει, αδιαφορώντας για τα απαξιωτικά και μειωτικά σχόλια των ανθρώπων. Στο πρόσωπο του Χριστού είδε την ελπίδα της εξιλέωσης και της έμπρακτης μετάνοιας. Ο Κύριος, διαβλέποντας την διάθεση της ψυχής του, τον καλεί κοντά Του, τού ανακοινώνει ότι θα τον επισκεφθεί στο σπίτι του και διαλαλεί την ανάσταση που συντελέστηκε στην ψυχή του τελώνη όταν εκείνος εξομολογήθηκε το αμαρτωλό παρελθόν του και υποσχέθηκε την αποκατάσταση όσων είχε βλάψει και αδικήσει.

Όσοι είδαν την σκηνή σκανδαλίστηκαν. Πώς είναι δυνατόν ο Χριστός να συναναστρέφεται τους αμαρτωλούς; Στο ερώτημα απάντηση έδωσε πολλές φορές ο Ίδιος ο Κύριος: *«Δεν ήλθα για να καλέσω τους δικαίους, αλλά τους αμαρτωλούς σε μετάνοια»*¹. *«Δεν έχουν ανάγκη ιατρού οι υγιείς, αλλά οι ασθενείς»*². Και ο Απόστολος Παύλος διακηρύσσει την ίδια αλήθεια: *«Ο Χριστός ήλθε στον κόσμο για να σώσει τους αμαρτωλούς, μεταξύ των οποίων πρώτος είμαι εγώ»*³

Η αντιμετώπιση του Ζακχαίου από τον Κύριο μάς δίδει την αφορμή να σταθούμε σε τρία κομβικά σημεία της ιστορίας. Το πρώτο σχετίζεται με την στάση του Ιησού έναντι της αμαρτίας, ως πνευματικής ασθένειας, η οποία, πάση θυσία, πρέπει να παταχθεί. Την ίδια στιγμή, ο αμαρτωλός αντιμετωπίζεται ως ο μεγάλος ασθενής, προς τον οποίο οφείλεται αγάπη και ηθική ενίσχυση προκειμένου να ξεπεράσει την ψυχική του ασθένεια. Με άλλα λόγια, ο Χριστός και η Εκκλησίας μας διδάσκουν το μίσος κατά της αμαρτίας, αλλά και την αγάπη προς τον αμαρτωλό. Στην ίδια λογική ο Όσιος Ισαάκ ο Σύρος συμβουλεύει τον καθένα που είναι έτοιμος να επιτεθεί στον αμαρτωλό,

¹ Ματθ. 9,13

² Μάρκ. 2,17

³ Α΄ Τιμ. 1,15

ξεχωρίζοντας τον εαυτό του για την δήθεν αρετή του: *«Μη μισήσεις τον αμαρτωλό, γιατί όλοι είμαστε υπεύθυνοι. Να μισείς τις αμαρτίες του και να προσεύχεσαι γι' αυτόν, για να μοιάσεις στον Χριστό, ο οποίος δεν αγανακτούσε κατά των αμαρτωλών, αλλά προσευχόταν γι' αυτούς».*

Το δεύτερο σημείο που θα επισημάνουμε είναι η περίπτωση εκείνη κατά την οποία η αμαρτία γίνεται αφορμή μετανοίας και σωτηρίας. Ο Ζακχαίος είχε φθάσει σε τέτοια μέτρα εκτροπής από το θέλημα του Θεού, ώστε αηδίασε από την αμαρτωλή ζωή του και αναζήτησε μόνος τον δρόμο της μετανοίας. Την περίπτωση αυτή εξηγεί θαυμάσια ο Γέροντας Αιμιλιανός Σιμωνοπετρίτης, ο οποίος διηγείται το εξής περιστατικό: *«Είπε κάποτε ο πνευματικός στον άνθρωπο που πήγε να εξομολογηθεί: Λέγε, παιδί, τι έχεις; Αυτός ήταν σοβαρός, ευσεβέστατος, εξομολογείτο πολύ συχνά και τότε δεν είχε τίποτα να εξομολογηθεί. Πάτερ, τού λέγει, δεν έχω τίποτα να σάς πω. Τί έπρεπε να κάνει ο πνευματικός; Να χαρεί; Ξέρετε τί τού είπε; Πήγαινε, σε παρακαλώ, να αμαρτήσεις και έπειτα έλα να μου εξομολογηθείς την αμαρτία σου. Καταλάβατε τί νόημα έχει η απάντηση του Γέροντα; Δηλ. πολύ περισσότερο μάς οδηγεί η αμαρτία στον παράδεισο – επειδή μάς ωθεί στη μετάνοια – παρά η καλοσύνη μας και η δικαιοσύνη μας. Διότι οι αρετές μάς κάνουν να μη νιώθουμε ότι είμαστε αμαρτωλοί, ενώ και εμείς είμαστε αμαρτωλοί, όπως όλοι οι άλλον»⁴.*

Το τρίτο σημείο είναι η έμπρακτη μετάνοια του Ζακχαίου και η απόφαση για ριζική ανατροπή του τρόπου της ζωής του. Η Εκκλησία μας διδάσκει ότι *«η μετάνοια δε μπορεί να εξαντλείται σε μία εντελώς τυπική εξομολόγηση, με το ξεμπέρδεμα των θρησκευτικών μας καθηκόντων και την κατάθεση του βάρους μας για να ξαλαφρώσουμε ψυχικά. Η μετάνοια είναι η ριζική αλλαγή όλης της ζωής, αναποδογύρισμα, επανατοποθέτηση, επαναπροσανατολισμός, άρνηση και μίσος του κακού, πλήρης αλλαγή νοοτροπίας, αγάπη ολοκάρδια του αγαθού και πιστή και υπομονετική ακολούθησή του»⁵.*

Το παράδειγμα του Ζακχαίου μπορεί να λειτουργήσει υποδειγματικά για όλους μας. Ο Χριστός περιμένει τη δική μας κίνηση, έτοιμος να επιβραβεύσει την επιστροφή μας. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

⁴ «Περί παθών», σελ. 23

⁵ Γέρον Μωυσής Αγιορείτης, «Μετάνοια και εξομολόγηση», σελ. 19